

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ PENTRU
PROPĂȘIRE FRUMOS ȘI ADEVĂR

CUPRINSUL

- I. Al. Bran-Lemeny*: Restaurația
Gerar: Despre conducători și câteva forme de guvernare
Nae Ieremia: Cenzura și tineretul verde
I. Al. Bran-Lemeny: Asasinatul în lumina psihologiei politice și sociale
Silvia Stoica Noaghea: Ce este rugăciunea
- Literatură, artă, critică**
Ecat. Pitiș: Sonet
Al. Popescu-Dorna: Vulturul Ilie
V. Marinaș: Iubiți-vă Români!
Pimen Constantinescu: Epigrame de Filippo Fananti (1766—1837)
Radu Prișcu: Idolului meu
I. Al. B.-L.: Expoziția colectivă a pictorilor germani din România
Marie Hiemesch: Infiripări de gânduri
D. Danciu: Provincia Literară
Dimitrie Danciu: Sonet
- Recenzi**
Nae Ieremia: Cranii de lemn († Ioan I. Moța)
I. Al. B.-L.: Maura Prigor: Statuia care arde
- Revista revistelor** (*Dimitrie Danciu*)
Note și încrustări (*N. I.*)
Programul serbărilor de 8 Iunie la Brașov

Anul III. No. 5—6.

Maiu—Iunie 1937

Apare lunar la Brașov

Redacția și Administrația: BRAȘOV, STRADA CALVIN No. 8.

PROMETEU

REVISTĂ DE LUPTĂ pt. PROPĂȘIRE, FRUMOS ȘI ADEVĂR

Director:

IOAN AL. BRAN-LEMENY

Șef-redactor:

HORIA E. FRUNZĂ

Redactori:

NAE IEREMIA

EUGEN ARSU

Comitetul Revistei:

Ioan Ludu, Ion Popa, G. Tulliu, Radu Prișcu, Inspector Victor Munteanu, Al. Popescu-Dorna, Gerar, C. I. Odor cu directorul și redactorii.

Manuscrisele se vor trimite la redacție pe adresa directorului. Cele nepublicate nu se înapoiază.

Autorii sunt rugați a-și trimite redacției operele, spre menționare și recenzare.

Solicităm ziarele și revistele să ne accepte schimbul. Ținem seamă numai de reciprocitate. În aranjarea materialului ne conducem de necesități tehnice și tipografice.

Cine a reținut Nr. 1 și 2 se consideră de abonat.

100 Lei anual pt. particulari.
300 " " " instituți și autorități.
20 " exemplarul.

RESTAURAȚIA

Zi mare, zi de aramă, de mândrie națională.

Zi, în care hora neamului și-a chiuit bucuria în văzduh: s'a restaurat în drepturile ei monarhia și dinastia română, în frunte cu fostul Prinț, astăzi iubitul nostru Rege Carol II.

Trăiască Regele! Trăiască Monarchia!

Dar un cap frumos, încununat cu nimbul gloriei, presupune și pretinde un trup sănătos și brațe vânjoase: e nația, care se zbate și din muschii izbiți îi țâșnește sângele în șiroaie. Forțe oculte îi strâng trupul în chingi de oțel otrăvit și șarpele Cahalului îi scuipă otravă în răni.

Țăranul inhoalbă ochii uluit și abia cu greu se trezește din tălbăceala, cu zvâcniri de revoltă, în care l-au aruncat politicianii veroși, cu vorbele lor umflate de minciuni și promisiuni.

„Valorile“ electorale rânjesc și acum pe la răspântii și sug ca lipitorile din țățele secătuite ale neamului.

Dreptatea este îngenunchiată! Acea dreptate, după care sufletul sublim al acestui popor românesc insetează de veacuri.

Tineretul se zbate sângeros între desnădejde, speranță și revoltă.

Cerem restaurația neamului în drepturile sale valahe: cinste, dreptate, românism!

Acum aproape 3 ani în numărul dela 1 Sept. 1934, am dat alarma. Am scris în fruntea acestei reviste: „S. O. S. Invocăm erupția unui spirit nou.“

Spuneam: „Dacă punem acest strigăt de alarmă, pe care navigatorii oceanelor și ai văzduhului îl lansează, în

fața naufragiului, spre cele patru vânturi, ne dăm perfect seama de importanța și seriozitatea lui.

Cu toate-că sunt câțiva ani de când clopotele sună a primejdie, totuși nimeni în țara românească nu le-a înțeles glasul, sensul adânc și mai ales nimeni nu a știut să ia o atitudine categorică, bărbătească și cugetată, pentru înlăturarea pericolului ce ne amenință cu dezastru.

Suntem singura țară anchilozată — în special moralmente — din Europa.“

Și încheiam: „Numai atitudini și acțiuni dârze, curajoase și clare ne mai pot salva!

Din adâncurile resorturilor morale ale acestei nații trebuie să zbucescă elementar un spirit nou, copleșitor, care să creeze regimul de regenerare, de renaștere spontană și torențială.

Dl. Vaida-Voevod a spus, de curând la Glodeni: „Cea mai bună constituție rămâne o iluzie și un elaborat bun de arhivă, cât timp conștiința cetățenească nu are forța de a o impune.“

Această tristă, dar justă constatare ne urcă sângele în obraz.

Indiferența și indolența noastră este o rușine și primejdie națională.“

Aristotel, în *Politica* sa, spune: caracteristica aristocrației este virtutea, a oligarchiei bogăția, a democrației libertatea.

Democrația, în sensul ei ideal, este utopică. De aceea ne-a dus la anarhie, desfrâu, desbinare și prăpastie.

Plutocrația este imorală prin însuși elementul ei de bază. Rămâne aristocrația, cu flamura de foc a virtuții pe frontispiciul viitorului românesc!

În acest semn să creiăm restaurația națiunii! În jurul acelui bărbat de stat, care se bucură, cu drept cuvânt, de cel mai mare prestigiu în țară, dl. Al. Vaida-Voevod, cu al său viguros și creator „*Numerus Valachicus*“, să se adune toți fii buni ai neamului.

Trăiască Regele! Trăiască Restaurația!

Ioan Al. Bran-Lemeny

Despre conducători și câteva forme de guvernare

Cercetând paginile istoriei tuturor neamurilor dela cele încă în faza de trib sau clan și până la cele ce au atins forma cea mai perfectă de dezvoltare politică, observăm aceeași permanentă preocupare de a se crea o erarhie în conducerea treburilor publice.

Ca să evidențiem cât de importantă este această problemă în viața omenirii, e destul să subliniem faptul că poporul roman nici nu eșise din faza primitivității, când deja se mândrea cu cei 7 bravi regi legendari, și se știe la ce culmi glorioase a ajuns acest popor! Necesitatea găsirei unui șef s'a născut din inegalitatea, cu care Dumnezeu a înțeles să binecuvânteze făpturile omenești. Creind din leagăn pe unii cu mari posibilități fizice și intelectuale pe alții cu limitate posibilități, fatal, cei dotați prin naștere cu aptitudini excepționale vor putea să înfrunte mai bine asperitățile vieții și se vor impune celorlalți.

Din aceste valori, născute sau făcute prin eforturi personale, cei mulți, își vor alege comandanții!

Odată orientați asupra acestui fenomen putem înțelege mai ușor utopismul și primejdia acelor doctrine, cari promovează o absurdă egalitate fie politică, fie economică.

Acești utopiști, arareori de bună credință, creează o atmosferă tulbure, cu intenția de a vrăjmași pe unii contra altora, pentru ca pe urma confuziei create să tragă profitul.

Tuturor aceluia, cari încă se mai lasă îndopați cu toate formulele „occidentului“ prin diferite așezăminte suspecte și... „umanitariste“ le spunem hotărît că decând e lumea a fost omenirea așezată pe o scară a erarhiei și așa va fi în veci, fiindcă este absurd să se creadă că minuscula făptură omenească va

putea să corijeze ceea ce — nu vrem să știm pentru ce — a creat mâna dumnezească: inegalitate între oameni.

Dar această inegalitate nu trebuie greșit interpretată! Cei mai bine pregătiți au datorii mai multe față de colectivitate, decât cei mai puțini dotați. Acesta e sensul moral al legii inegalității lui Dumnezeu. Clarificați deacum, se înțelege dela sine, că cei din vârful piramidei vor avea mai multe sarcini de purtat pe umerii lor puternici decât cei slabi și umili. De aceea de sigur marele conducător prusac, înțelegând în acest sens misiunea sa nobilă de rege a lansat faimoasa formulă: „Der König ist der erste Diener des Staates!“

A fi șef deci nu înseamnă a te lăsa cocoloșit de toate onorurile ce se nasc în mod natural pentru cel ce comandă, ci a te gândi în primul rând la cei ce și-au pus toate speranțele în tine, a te sacrifica muncind pentru toți, a te dăruii lor, care-s mai slabi și mai neputincioși decât tine!

Și atunci ar urma, că ajungând cel mai moral și mai bine înzestrat să conducă pe ceilalți — formă ideală de guvernământ ar fi monarhia absolută; fiindcă șeful — monarhul — fiind mai pregătit decât cei în subordine, hotărârile sale vor fi totdeauna mai juste, mai bine cugetate și lor trebuie să li se incline hotărârile celorlalți.

Se întâmplă însă că din miile cauze cari guvernează lumea aceasta, nu totdeauna conducătorul este omul ideal care să intruchipeze toate virtuțile în persoana sa. Ba uneori este cu mult sub nivelul intelectual sau moral al celor pe cari trebuie să-i conducă.

În asemenea situațiune, șeful de stat — monarhul — dând hotărâri arbitrare ar pune în adevărată primejdie statul său și deseori s'ar ivi catastrofe. Este tipic cazul monarhului absolutist Nero, care pentru a impresiona ochiul său de „artist“ avea nevoie de tabloul: „Roma sub flăcări!“

Experiențele tragice făcute pe pielea popoarelor de unii monarhi cari n'au corespuns menirei lor, le-au făcut pe acestea ca dela un timp să pună unele condițiuni monarhilor cărora le incredința soarta lor. Și așa prin secolul 13-lea se nascu în Anglia prima constituție: „magna charta“.

Inspirați de Englezi, scriitorii francezi din secolul XVIII-lea în special triumviratul Voltaire, Jean Jaques Rousseau și Montes-

quieu au desăvârșit acest principiu de impunere a voinței poporului în treburile publice.

Principiul acesta minunat, numit democratic (adică conducerea statului prin voința națiunii) și care cel puțin azi la Români se traduce: „manta de vreme rea pentru oblăduirea străinilor și jidanilor!“ — a fost un admirabil corector al actelor arbitrare săvârșite de monarhii imperfecti.

El a creat acea punte de legătură între popor și șeful său — constituția — sub regimul căruia unele state de sute de ani și noi Români de câteva zeci de ani trăim viața noastră politică! S'a pus adeseori problema dacă și această formă ar fi cea mai bună formă de guvernare. Unele țări au renunțat la ea, cum e cazul Franței și mai recent al Germaniei și Spaniei! Privind cu luare aminte la situația țărilor cari au rămas cu suveranitatea constituțională și la cele ce au renunțat la ea vedem că Anglia de pildă, e țara cea mai puternică și mai bogată de pe glob. Regalistă de veacuri, având o continuitate și o stabilitate în persoana monarhului, Anglia a putut atinge forța și prestigiul pe care îl are astăzi în fața lumii. Italia este iarăși un stat care beneficează de avantajile remarcate mai sus pentru statul englez. Franța care își eșafodează regele în 1793 devine din nou peste câțiva ani regalistă pentruca să renunțe iarăși nu știm pentru cât timp, mișcările regaliste fiind foarte puternice în Franța de azi; Grecia care și-a alungat suveranul ajunge teatru de război între frați și 'n cele din urmă își recheamă regele din exil. Dar dintre toate statele Spania de astăzi ne ilustrează cel mai plastic și mai definitiv ce însemnătate are prezența unei conduceri unice într'o țară. Chiar dacă Alfons al XIII-lea ar fi fost cel mai rău și mai incapabil rege dintre regii de pe pământ, totuși nu s'ar fi putut abate nici pe departe atâtea nenorociri câte s'au abătut asupra nefericitei Spanii. De aceea având sub priviri sfâșietorul tablou spaniol, parafrazând pe Voltaire, putem spune, că de n'ar fi șefi pe pământ ei ar trebui inventați.

Pentru noi Români, problema regească e cu atât mai simplă cu cât toată istoria noastră am suferit cumplit din cauza instabilității domnitorilor pe tron (sistem colectiv). Să ne gândim ce-ar fi fost națiunea română, dacă am fi avut o monarhie ereditară, care ar fi înlăturat nesfârșitele intrigi și lupte pentru

domnie, sfășiind secole dearândul această chinuită națiune. Să ne amintim ce s'a realizat dela România din 1866 și până astăzi și să ne creem imaginea unei Români în care s'ar fi produs actul din 1866 cu 4 secole înapoi.

De aceea mai ales pentru noi Români, de curând constituiți într'un stat unitar cu provincii proaspăt încheiate în organismul național — provincii cu fatale remanențe ale unor amintiri ce abia încep să apună — este dela sine înțeles, că s'ar face vinovat de cea mai mare crimă împotriva unității noastre teritoriale, acela care s'ar ridica împotriva unității noastre teritoriale, acela care s'ar ridica împotriva acestei forme de guvernare — monarhia constituțională — bună în toate țările și ideală pentru noi.

Gerar

Cenzura și tineretul verde

De patru ani de zile cenzura a pus cătușele cele mai infame liberei exprimări de gând și afirmări de conștiință. De patru ani de zile libertățile cetățenești consacrate de constituție au ajuns a fi principii moarte, slovă fără viață, înmormântată între scoarțele unei cărțuții aruncată în funduri de arhive.

Înțelegem la urma urmei chiar suprimarea totală a însăși constituției și înlocuirea ei cu alta dacă interesele superioare ale neamului ar cere această măsură. Deci cu atât mai ușor înțelegem instituirea cenzurii, dacă vre-o gravă primejdie ar amenința existența noastră ca neam și dacă cenzura ar fi singura armă de apărare.

Să examinăm însă în două cuvinte situația:

Care este primejdia de moarte care a amenințat și amenință neamul nostru?

Revoluții, comploturi, atentate, curente subversive pentru răsturnarea ordinii legale sau ce alte grozăvii? Dacă există asemenea primejdii sunt de acord cu instituirea unei cenzuri chiar nemiloase îndreptată însă exclusiv asupra pericolului.

De revoluții și comploturi nu am auzit. Am auzit însă de „curente subversive pentru răsturnarea ordinii legale“.

După câte știm ordinea legală este concretizată în două principii fundamentale: Monarhie constituțională, guvern constituțional.

Această ordine este atacată, se zice, de două curente subversive: extrema stângă (comunismul) și extrema dreaptă („dictatura“).

Cetind catechismul mișcării comuniste (manifestul comunist) vedem că într'adevăr mișcarea atacă mortal ordinea legală, urmărind distrugerea monarhiei, asasinarea monarhilor și dictatura proletariatului. Să vedem însă ce atacă mișcarea legionară?

Aș recomanda tuturor domnilor cenzori, tuturor celor ce au instituit cenzura sau o mențin, să cetească cartea „Pentru legionari“ și „Cărticica șefului de cuib“, care este adevăratul catechism al mișcării legionare, și dacă în acești domni există numai un dram de pudoare morală se vor rușina până în sfârcul urechilor de prigoana criminală care au pornit-o împotriva acestei mișcări. Vor vedea acești domni (dacă sunt de bună credință) că mișcarea legionară este perfect monarhică și perfect constituțională, manifestându-se în întreaga ei ideologie exclusiv în cadrele legilor.

Nu ascund însă, că și legionarii au un grav păcat: acela de a fi plămădiți din cremenea tare a munților românești călcați de opinca străbună a două milenii de viață românească, acela de a fi înfrățiți până la complecta contopire cu țărâna udată cu sângele marilor noștri strămoși; acela de a fi o verigă de oțel în lanțul nesfârșitelor generații de români și mai cu seamă acela de a nu se împăca nici în ruptul capului cu nici un fel de tâlhărie, cu nici un fel de năvală streină, cu nici un fel de asasinare mișească a neamului de către un neam venetic, tâlhar și pistruit.

Dacă este așa, (și așa este, cetiți și vă veți convinge), atunci ori ce român de bună credință trebuie să fie mândru de asemenea generație eroică. În cazul acesta de ce mai sunt sugrumați de cenzură? Cine are interesul să înăbușe această mișcare. Guvernul român? refuz să cred! Contra acestei mișcări nu pot fi decât jidanii cari văd că le fuge pământul de sub picioare. Românii nu au de ce se teme de cei ce vor învierea și binele neamului. Dar dacă există și români cari sunt împotriva (ceea ce nu cred) însemnează că acei români sunt niște trădători cari vând interesele neamului.

Considerând deci că nu există român care să fie dușman destinului nostru românesc și unei mișcări tinere care merge perfect pe linia destinului, mă adresez adevăraților dușmani: Jidanilor și jidoviților.

Domnilor, ce vreți dumneavoastră?

Să înăbușiți mișcarea legionară? Uitați-vă în oglindă și vedeți cât sunteți de proști și imbecili!

Ascultați!

Foarfecele vostru poate tăia slova scrisă a unui articol,
dar nici cu clește înroșit în foc nu veți putea smulge credința
din inima noastră.

Cei ce au urechi de auzit, să audă.

Nae Ieremia

*In adevărul absolut
Trăiește-un relativ statornic
Și 'n orișicare pozitiv
'I-un negativ de harță dornic.*

*In democrații
Logica-i schiloadă:
Stă coada la cap
Și capul la coadă.*

V. I. BERGHEANU

Asasinatul în lumina psihologiei politice și sociale

O crimă, un asasinat, este un eveniment care își are semnificația și importanța sa sui generis în viața unui stat, a unei națiuni. Această importanță o înțelegem, firește, în sensul că evenimentul nu trebuie trecut cu vederea, nu trebuie considerat drept un fapt divers, sau senzațional, ci atenția fiecărui om conștient și intelectual, trebuie să se fixeze asupra lui.

Dacă judecătorul oficial va fi silit să privească crima mai mult în cadrul legilor țării, bărbatul de stat, patriotul, scriitorul sau gazetarul autentic, va trebui să o judece, oricât de odioasă sau îngrozitoare ar fi ea, ca atare — din ansamblul tuturor împrejurărilor, în cari a fost comisă. Numai în acest caz ea va putea fi apreciată în justa ei lumină și măsură. O crimă nu ne indică numai, că avem de-a face cu un criminal, care trebuie pedepsit. Dacă factorii, competenți s'o judece — oficiali și neoficiali — s'ar limita la atât, aceasta ar însemna nu numai o enormă greșală, ci încurajarea și provocarea în mod stupid și înconștient a unei serii de crime în plus, poate și mai abominabile. De aceea sancționarea, pur și simplu, a unei crime, fără cercetarea tuturor ambianțelor comiterii ei și mai ales fără înlăturarea concludentă și imediată a neajunsurilor cari au provocat-o, înseamnă adese ori pedepsirea unui quasi nevinovat și perpetuarea unei stări de lucruri, atât de morbide, încât nașterea crimelor ar fi în acest caz o consecință aproape logică și naturală.

Mobilul crimei poate fi de 3 feluri: 1. o constituția psihică anormală: cazul lombrozian, criminalul născut; 2. o reflexivitate și un spontaneism puternic, și al 3lea: motive sociale și politice. Să cercetăm puțin cazul al 3lea.

În haosul de făr' de legi, sufocant și sugrumător al națiunii, comise permanent dela unire incoace, de atâția politiciani, funcționari ai statului, străini și perciunați, pe meleagurile sfinte ale țării, în înfiorătorul desechilibru moral și material, în care românul cinstit suferă, îndură și șomează, iar canaliala evreiască și politicianistă, fără scrupule și simț patriotic, s'a întins ca o caracatiță asupra bogățiilor țării, în mediul complet viciat, în care se poate întâmpla o nenorocire ca cea dela Cotroceni, — zic în acest haos — și rușinos și dezastruos pentru neam și țară, reacțiunea este naturală, dorită și adeseori salvatoare, iar actul ce trece dincolo de permis și legal, trebuie judecat cu îngăduință, numai în baza unor criterii speciale, adecvate împrejurărilor.

Dar una să se știe: tineretul nostru nu este asasin. Fiii și nepoții noștri nu sunt plămădiți din sânge de criminali! Noi cari am jertfit pe altarul neamului; cari am sângerat în lupta pentru idealurile românismului, nu am putut zămisli odrasle de criminali. Se zice că scopul scuză mijloacele. Și poate așa este. Sunt războaie sfinte. Așa a fost cel pentru întregirea neamului nostru. Azi ne aflăm, nu la o răspântie, ci la marginea prăpastiei existenței noastre. Nu mai putem și nu mai vrem să tolerăm jugul străin și al tuturor canaliilor. Guvernanții să ia seama! Se impun măsuri radicale. O schimbare de regim. Poporul însuși cere spânzurători! Vox populi, vox Dei. Tineretul nostru nu e asasin. El vrea refacerea și înuirea, după cum îi bate pulsul și inima. Acum, fără întârziere! Să-l ascultăm!

I. Al. Bran-Lemeny

Ce este rugăciunea

„Eu sunt calea, adevărul și viața, minciuna nu vine la Tatăl decât prin mine“. (Ev. Ioan 14, 6.)

Rugăciunea este forța spirituală, care înalță sufletul până la tronul ceresc. Rugăciunea este cel mai valoros sprijin pe care ocrotirea divină l-a dat oamenilor. Dacă am fi pătrunși de acest adevăr spiritual, multe din durerile, cari azi băntuiesc omenirea, ar fi înlăturate.

De ce oare este lipsă, se întreabă unii creștini, să ne folosim de intermedierea mântuitorului pentru ca rugăciunea noastră să ajungă la Tatăl Ceresc. Cine s'a aprofundat în cărțile sfinte î-și dă seama, că acestea sunt profunde adevăruri spirituale, de cari numai cu adâncă pietate ne putem apropia. Un imbold intern este în noi, ca să pătrundem cu rugăciunea, cu înălțarea sufletească până la Tatăl din Cer.

Omul cu mintea sa, nu poate cuprinde în ce fel acest izvor de nețărmurită, dragoaste, ptrunde în toate manifestările de viață, din univers. De aceea ne-a trimis, pe Mântuitorul, ca pe un interpret, ca un mijlocitor al Tatălui Ceresc. Intrupat în chip de om, prin viața lui, prin faptele de nețărmurită dragoste și sacrificiu, pentru aproapele său, ne-a arătat calea care duce spre lumină și adevăr. Biblia ne spune că Mântuitorul neincetat veghează pe lângă Tatăl din Cer implorând milă pentru noi oamenii. Acestea nu sunt vorbe goale ci profunde, adevăruri spirituale, a căror cunoaștere, sunt spre mare folos sufletului nostru.

Rugăciunea făcută pentru bunuri lumești, interese materiale degradează această forță sfântă. Rugăciunea să fie prilej de înălțare usfletească, prilej de preamărire, și laudă și mulțumire pentru toate bunătățile cari Tatăl din cer le dă oamenilor.

Ca rugăciunea să fie ascultată, trebuie să fie sprijinită de-o viață curată, după îndrumările creștine. Cea mai frumoasă și sublimă rugăciune este „Tatăl nostru“; aceasta ne-a dat-o Mântuitorul spre izbăvirea noastră. Această rugăciune cuprinde toate lipsurile trupești și sufletești ale omului.

Rugăciunea oamenilor de azi este lipsită de adevărata credință; este numai cu buzele spusă, de aceea nu ne este spre folos.

O bună și profundă pregătire religioasă, este comoara cea mai valoroasă a vieții noastre.

Cu încredere să rostim rugăciunea noastră Mântuitorului, și ne va ajuta să ne recâștigăm acele comori spirituale pe cari gândirea materialistă a timpurilor actuale ni le-a instrănat.

Silvia Stoica Noaghia

Sonet

*Aud cum trece vântu 'n limuzină
Ușoară ca un fulg, pe sub perete,
În calea lui vâratice boschete
In mătăsoase haine verzi, se 'nchină.*

*Cu chip suav de 'namorate fete
L-așteaptă toate florile să vină;
Când pleacă el, plutesc peste grădină
Înmiresmate vise și regrete.*

*Și ca să-l prindă 'n cursă pe hoinar
Au împletit din lanțuri vegetale
Glicinele, albastru stăvilar,*

*Să i-l asvârle vântului în cale.
Văzând apoi că totul e 'nzadar,
În urma lui aruncă cu petale.*

ECAT. PITIȘ

Vulturul Ilie

Imprejurarea a făcut ca decurând să mă abat pentru puțin timp prin orașul Buzău.

În spatele gării, la intrarea în oraș, se află un rond de pământ pentru flori. Imprejurul acestui rond stau cu marfă diferiți negustori ambulanți cum și o femeie lustragioaică.

În timp ce aceasta îmi curăța ghetetele de noroi, mare mi-a fost mirarea când pe clădirea gării, pe unul din coșurile din care nu eșia fum, am zărit un enorm vultur.

Gestul meu schițat din cauza emoției a fost observat de către femeie care îmi zise:

— Nu vă speriați conașule, că e un vultur blând. Vine la oameni când îl chiamă să-i dea carne.

— Dar cum îl chiamă oamenii?

— Îl strigă pe nume, Ilie, Ilie.

Curios de o asemenea scenă, m'am dus de am cumpărat carne crudă dela cel mai apropiat restaurant, pe care am dat-o lustragioaicei ca să cheme pe Ilie să i-o dea.

Femeia, vânturând bucata de carne în mână, începu să strige: „Na, Ilie, na.“

Vulturul care avea privirea îndreptată în altă direcție, la auzul strigătului numelui Ilie, și-a îndreptat cercetător privirea înspre femeie. Dar n'a voit să vină.

— E sătul, observai eu.

— Nu conașule, răspunse femeia, ține supărare pe mine căci într'o zi l-am gonit cu bățul de lângă coșul cu covrigi în timp ce covrigarul se dusesse peste drum să-și cumpere tutun.

De necazs'a repezit și mi-a luat pernița de pae depe scăunel și a sburat cu ea pe acoperișul gării unde mi-a rupt-o în bucăți.

După aceasta am încercat eu chemarea lui Ilie și cu succes. La auzul numelui Ilie, enorma pasăre având circa 2¹/₂ m lungime

cu aripile întinse, a pornit în sbor spre mine, distanța de 50—60 metri depărtare acoperind-o în 4—5 secunde. În acest timp, vă mărturisesc sincer, am încercat o emoție puternică, deoarece mi-era teamă ca nu cumva pasărea să mă lovească din sbor sau să se așeze pe mine. Am aruncat jos bucata de carne.

Vulturul care sosise fulgerător cu înfățișarea unui mic aeroplan, și-a luat porția de carne pe care a mâncat-o în fața publicului care se adunase curios. După aceea, în mers grațios s'a îndreptat spre unele persoane cunoscute cărora cu o deosebită grație le-a întins gâtul ca să i-l scarpine.

Fiind foarte afectat de inteligența și gradul de domesticire al lui „Ilie“, m'am interesat prin public de biografia lui și am putut afla următoarele:

Ilie, care este un vultur pleșuv, este proprietatea D-lui Anghel Adam, restaurator în apropierea gării Buzău, care îl are de 12 ani, de când era mic,

noaptea doarme în curtea stăpânului lui într'un coteț special, toată ziua locul lui de predilecție este pe acoperișul gării Buzău, unde trăește în armonie deplină cu ciorile, cari roesc în jurul lui și unele se și așează pe spatelul lui,

se hrănește cu carnea crudă primită dimineața dela stăpân, iar peste zi cu cea primită dela public cum și cu șoarecii din moara de peste drum de gară „Zangopol“, al cărei proprietar a dat ordin ca Ilie să aibă acces la moară,

nu atacă păsările domestice,

într'o zi flămând fiind și contrar obiceiului a șterpelit din sbor un șir de cărnăciori înșirați pe sfoară deasupra intrării la o bodegă; păgubașul a pretins și obținut despăgubire dela tutorele lui Ilie,

lui Ilie i s'a adus o consoartă care însă neconvenindu-i viața domestică și-a părăsit tovarășul, și

câțiva ani în urmă, Ilie a fost vândut cunoscutului zoolog din Iași, D-l N. Mălăescu, cu următoarele condițiuni:

1. Dacă Ilie va părăsi Iașul, cu destinația necunoscută atunci păgubașul să fie D-l Mălăescu.

2. Dacă însă Ilie se va înapoia la Buzău, atunci prețul cum-părării să-i fie înapoiat D-lui Mălăescu, ceea ce s'a și întâmplat, căci Ilie, cuprins de nostalgie, s'a înapoiat după câteva zile la Buzăul lui drag.

Al. Popescu-Dorna

Iubiți-vă Români!

*Iubiți-vă Români! E glasul din morminte!
Iubiți-vă pământul cu holdele în soare
Pe care 'naintașii săpat-au urme sfinte,
Cu dușmanii cei aprigi în lupte seculare.*

*Când năvăleau sălbatici peste-un popor de dac,
Ca să-i prefacă limba, frângându-i crud pe roată,
Pe falnici fii al Romei, pe frații lui Novac:
Odrasle sfâșiate din scumpa noastră gloată.*

*Iubiți-vă pământul cu falnici munți bogați
Cu doinele și portul, — cu moaștele din șanțuri
Și graiul lor prin veacuri, nici când să nu-l uitați,
Păstrați-le credința străbunilor din lanțuri.*

*Ei ne-au lăsat virtuți, prin moartea vitejească,
Prin suferința lor, prin temnițe de ghiață;
Ne-au înălțat altar: credință strămoșească,
Și-au scris cu spada lor, al nostru drept la viață.*

*Așa ne 'ndeamnă umbra celor căzuți în vremuri,
Așa ne povestesc bătrânele hrisoave
Dar tu Române stai, în țara ta și tremuri
Când e 'n primejdie soarta truditei tale nave!*

*Uniți-vă 'ntr'un cuget cu-acelaș dor de țară
Și să prefacem ura într'un balsam de cânt,
Iar în cuprinsu-acestor atavice hotară
Să strălucească ginta latinului pământ.*

*Căci soarele pe boltă, acuma când răsare,
Coboară jos pe lanuri, nu stă ascuns sub nor;
Durerile și jalea s'au transformat în floare;
Iar apele și codrii, doinesc în voia lor.*

V. MARINAȘ

Epigrame de Filippo Fananti

(1766—1837).

UNUI CLEVETITOR.

*Donato murmură și mă bărfește.
Eu rău de el nu spun. La ce servește
Să mai repet ce toată lumea știe?*

PRIETENI NESINCERI.

*Prietenii se pot asemui
Cu umbra unui ceas la soare:
Când e senin, îi vezi întotdeauna;
Când e'morat, niciunul nu apare.*

AMICUL RIDICAT PEA SUS.

*In mărire prostul este
Ca un om ce stă pe-un munte:
Lui îi pare mică lumea:
Mic el pare tuturorora.*

UNUI POET INVIDIOS.

*Scumpul meu Bireno, când cântam un vers,
„Să-ți dăm fân și paie“ îmi șopti din mers.
Gentilețea-i mi a mișcat peste măsură:
Pentru mine-și rupe pâinea dela gură.*

Alese și traduse din limba italiană de
PIMEN CONSTANTINESCU

+

Idolului meu

O, nemuritorul meu idol, cânt numai, simțind, pentru tine...
Și'n versuri mi-aștern poezia întreagă a inimii mele;
Prin tine-al meu suflet renaște, având acum zile senine...
Și iată prinos îți aduce... un cer plin de vis și de stele.

Imaginea ta 'n al meu suflet trăiește în eternitate...
Și-a corpului tău armonie o am totdeauna în minte,
Iar ochii tăi plini de reflexe, de-a cerului seninătate
Și-a graiului tău melodie, țin focul din suflet fierbinte.

Făptură de fată curată, scăldată 'n parfumul exotic,
Ce făr' de hotar bucurie stingherului suflet aduce!
Și ce fericire sublimă, ce'mbată ca și un narcotic
Vrăjitul tău râs, ce s'arată pe fața ta blândă și dulce!

In orice zi 'n inimă-mi dorul, nebun după tine dă goană,
Să pot cu privirea-mi să 'nvăluie obrazii tăi trandafirii,
De ei să-mi apropiu buza, ca și de o sfântă icoană,
Ce mântuie'n suflet durerea... cum numai tu singură-o știi.

RADU PRIȘCU

Expoziția colectivă a pictorilor germani din România

s'a închis la 31 Mai anul curent după ce a fost la dispoziția admiratorilor de artă plastică, timp de câteva săptămâni, în casa magazinului Scherg din Brașov. Expun 36 de pictori în total 122 de tablouri. Din impunătoarea falangă remarcăm în primul rând numele bine cunoscute, mai ales nouă, brașovenilor: Hans Eder, Eduard Morres, Hermann Morres, Fritz Kimm, Mattis Teutsch, Netoliczka-Hiemesch Marg., Schachl Waldemar, Schunn H. și Vollrath Konrad.

Din impresiile cu cari am rămas după o scurtă vizitare a bogatei și foarte interesantei expoziții, reținem aci următoarele: în general tablourile expuse, în majoritate uleiuri: peisagii, portrete, naturi moarte, studii etc., poartă pecetea unui cromatism bine dosat, echilibrat viu și artistic. Atât ca tehnică, cât și ca execuție, inspirație, motive și atmosferă, tablourile sunt, în majoritatea covârșitoare, reușite. Personalism creator găsim mai puțin, multe tablouri sunt prea imitative. Unul și-a permis să contureze frunzele florilor, iar mult apreciatul talent al d-lui Hans Eder a stropit cu o risipă de culori portretul (singurul său tablou expus) al unui cunoscut concetățean de-al nostru. Această impestrițare noi nu o înțelegem. D-nul Waldemar Schachl se remarcă viguros și bine în portretele și peisagiile sale. El este dintre cei mai buni. Excelent ni se impune Eduard Morres, cu multă atmosferă și personalism concentrat și rezervat, în frumoasele sale peisagii. Mattis Teutsch rămâne, cu subiectivismul său liniar-estetic și grotesc, în afara criteriilor noastre de artă, Hermann Morres are peisagii interesante și vioaie, respingem însă inspirația sa lipsită de bun gust, a tabloului 76! Marg. Netoliczka-Hiemesch realizează frumos, cu suflet și

artă; deasemenea și Trude Schullerus, Konrad Vollrath, Thomae Norbert, Strobach I.W. apoi Schunn H., Windmann W. Ne-a plăcut mult Boege Ernst Rich și Ferch Franz. Alături de arta înaltă a lui Ed. Morres, care tronează expoziția, se ridică Hübner Karl cu admirabila creațiune a unui studiu de femei cu vâl; este o adevărată capodoperă (38).

Pictorii germani din România ne-au prilejuit un prețios eveniment artistic.

I. Al. B.-L.

+

Infiripări de gânduri

*Binecuvântat este cel ce poate binecuvânta.
Cugetul curat își apropie încetul cu încetul
binecuvântarea*

+

*Frumoasă este lumea peste tot, unde ea se află
în fața lui Dumnezeu.*

+

*Evenimentele destinului, cari copleșesc sufletul,
reprezintă adevărata lui creștere și devenire.*

+

*Iubirea universală descătușează existența, dându-i
libertate prin Dumnezeu și voința Sa.*

MARIE HIEMESCH

(Trad. din germ. de I. Al. B.-L.)

+

Provincia Literară

Mi-am propus ca în rîndurile ce vor urma, să înfățișez cititorului și iubitorului de artă pură, o sumară dare de seamă asupra manifestărilor literare din provincie.

Și aceasta, pentru a arăta tuturor că nu tocmai capitala este propriu zis aceea care prezintă în literatură și poezie geneza adevăratelor creații de artă, ci restul țării: provincia.

Aici, se naște și trăește poezia. În provincie literatura se dezvoltă normal în limpezimea și curățenia unui bob de rouă.

Mănuitorul de condeiu — în capitală, serie, în majoritatea cazurilor, pentru interes material — pentru a obține imediate foloase, subjugîndu-se banului, pe cînd cel din provincie, scrie din necesitate lăuntrică, dintr'un impuls al unui proces sufletesc. Așa încît, produsul celui dintîiu va fi de nuanță artificială, în timp ce al celui de-al doilea va conține suflet, simțire, vibrație, răscolind adînc ființa noastră întregă.

Atunci, ușor ne putem da seama, care ar fi cu adevărat o operă de artă și care o simplă împletire de fraze.

În capitală, literatura a suferit adeseori influențe cari au contribuit în mare măsură la denaturarea adevăratului sens pe care trebuia să-l aibă, pe cînd în provincie, a fost și este mai la adăpost de înrîuriri streine, de tendințe pornite să înlocuiască sufletul și specificul romînesc.

Capitala — sub presiunea frămîntărilor sociale — a încercat să se separe de provincie în ceiace privește producția literară, cu toate acestea, a trebuit — în cele din urmă — să admită o largă primenire, o simțită împrăștiere a câmpului literar. Poeți și scriitori grupați în jurul câte-unei reviste ce forma un centru de activitate în acest domeniu, au fost întîmpinați cu multă bunăvoință de o bună parte din revistele ce apar în ca-

pitală deschizîndu-și amical coloanele pentru a-i primi — sigur — după ce au văzut că publicațiile provinciei întrec cu mult pe ale capitalei, din punct de vedere al valorii literare.

S'a întîmplat însă și invers, ca poeți și scriitori din Capitală să-și împărtășească sufletul și simțirea lor fină revistelor provinciale tocmai pentru motivul că numai acolo au găsit adevărata expresiune a sentimentelor ideale, cari definesc arta.

Provincia, a ajuns să dețină cele mai selecte și importante focare de cultură și creații artistice-literare. Astfel se poate vedea în multe localități existînd cîte-o grupare de preocupați literari, cîte un cerc format din autentici creiatori de vers curat ca un buchet de trandafiri sub sărutarea celor dintîi raze; mînuitori ageri de condeiu critic; esești și gînditori de o înaltă și demnă ținută literară, redactînd cîte-o revistă atît de prezentabilă din toate punctele de vedere, încît îți impune un mare respect pentru cei ce se trudesesc să o scoată așa de frumos.

Sunt multe reviste cari și-au deschis drum propriu în sensul arătat, prin valurile de intrigi, de perfidie și ură din partea celor ce nu văd cu ochi buni ridicarea nivelului literar în provincie. Dar sunt și din acele cari nu-și cunosc rostul existenței pe arena publicisticii — și cari n'au putut să grupeze în jurul lor un mănunchi de talente viguroase.

Și nu din lipsă de colaboratori valoroși ci dintr'o lipsă de tactică, dintr'o absurdă prejudecată.

Așa de pildă, unii în vîrstă, nu admit produsul literar și poetic al tinerilor.

Preocuparea cea mai de seamă este să redăm sub aspectul ce-l prezintă revistele de o conduită cu adevărat demnă de a sta alături de acele ce au dat țării noastre pe cei mai de valoare scriitori și poeți. Așa că vom face cîte un mic popas în fiecare centru de activitate literară și ne vom strădui, în ceea ce ne va sta în putință, a remarca valorile ce stau ascunse în provincie, cum și revistele ce apar departe de frămîntările Capitalei.

D Danciu

NOTĂ. Rugăm insistent publicațiile literare din provincie să ne trimită pe adresa revistei 2 exemplare dela numărul recent apărut, în urmă — pentru a putea face cuvenita daro de seamă asupra activității lor, la rubrica: „Provincia Literară“ deschisă în acest scop.

Cranii de lemn

† IOAN I. MOȚA

Cartea marelui erou și mucenic Ionel Moța nu este o carte pe marginea căreia poți inseila mărunte judecăți estetice sau literare; o carte pe marginea căreia să brodezi vre-o pretențioasă și pedantă recenzie. Conținutul sfânt al acestei cărți, pecetluit cu însăși sângele autorului, refuză încadrarea rigidă a oricărui critic savant cu creierul înbâcsit de legile artei și cu sufletul sterp. Cartea lui Ionel Moța este chiotul năprasnic al unei vieți, trăită intens până la incandescență, până la prefacerea ei în cenușe sfântă. Cartea lui Ionel Moța este deslănțuirea tragică a unei vieți aprinsă de cutremurătoarea și nebiruita credință în Dumnezeu și în neam și aruncată în vârtoarea celui mai fioros iad omenesc pentru a birui întunericul și a arunca în jurul său înviere și lumină.

Cum să brodezi pe marginea acestei cărți judecăți și concluzii literare, când rândurile sunt numai aparent scrise cu cerneală în fond fiind scrise cu sângele cald și tânăr al unei inimi de mucenic și erou care nu a cunoscut astâmpăr și nici trudă în lupta uriașe ce a deslănțuit pentru luminoasa lui credință?

Citești și veți simți în fiecare rând un svâcnitor puls al vieții; în fiecare frază un gând luminos, nu enunțat în formă de maximă, nici scris numai pentru a servi altora de învățătură, ci un gând trăit cu tot avântul arzător și transformat prin această trăire în pildă vie și nemuritoare. Veți descoperi în fiecare articol gemetul unei tragedii alături de credința neștrămutată într-o biruință finală strălucitoare ca soarele de pe cer. Iar când veți ajunge la ultimul articol, veți descoperi toată viața necuprinsă în formele logicei, a acestui uriaș luptător pentru cruce și neam, a cărui inimă a sângerat neîntrerupt pentru toate durerile trecute

și prezente ale unui neam oropsit; în sufletul căruia¹⁾ „și-au găsit punctul final toate răbdările de veacuri ale neamului nostru“. Veți descoperi pe luptătorul crucii care a știut să despartă cu sabie de foc întunericul de lumină și care a știut să stea straje neadormită împotriva celor cari voiau să răstignească a doua oară pe Cristos.

Articolele lui Ionel Moța strânse în cartea „Cranii de lemn“ nu sunt articole de ziarist pornit să-și apere cu fraze și înflorituri de stil o credință. Articolele lui Ionel Moța sunt totatătea strigăte însângerate ale unui erou de legendă care a știut să îmbrace cămașa morții în luptă pentru desrobirea și învierea neamului. Sunt chiotele unei vieți dăltuită în cremene, trăită aspru și neîncovoiat între tragic și sublim, aruncată de destin în vârtoarea unor răscruci de veacuri. Și nu sunt chiotele unei vieți solitare și neînțelese, ci chiotele vieții unei generații întregi care a știut și va ști să sfărâme granitul în pumni, prăvălind stânci în albia istoriei și îndreptându-i cursul spre chemările destinului. El Ionel Moța a fost numai alesul generației, sintetizarea fericită a uraganului ce se sbate și geme în adâncuri; cel chemat de Dumnezeu să urce Golgota și să sfințească piatra de fundament a unei noi Români, cu propria sa cenușe, să întărească prin cuminăcătura morții, credința și vrerea năprasnică a²⁾ „oastei făcătoare de minuni.“

Două piepturi ciuruite de gloanțe dar neînvinse de moarte, patru brațe încremenite pe patul puștii dar nestrujite, a prăvălit hotarul istoriei. Învierea a pornit în avalanșe năprasnică, iar destinul acestei învieri este purtat în brațe de un titan care va nărui munți în calea sa oprind veacurile în loc, pornind în acelaș timp alte veacuri: Veacurile minunilor.

Nae Ieremia

+

Maura Prigor: *Statuia care arde*, București 1934.

Acest roman este scris cu mult talent; autoarea posedă un limbaj bogat și variat, o imaginație vie și simțul pentru descrierea plastică, colorată și cu imagini noi și totdeauna interesante. Are

---

1) Din scrisoarea lui Moța adresată D-lui Mareșal Averescu.

2) Țară — Aron Cotruș.

simț psihologic dezvoltat, știe să prindă momentele psihice, analizează cu finețe. Ceeace regretăm, cu toate aceste calități este — să ne ierte simpatica scriitoare, — alunecarea pe o pantă prea frivolă și zbuciumul sufletesc cheltuit pentru o narare și un subiect, ce nu-l merită, când atmosfera și elementele culturii noastre îți oferă alte perspective mai demne, mai frumoase.

O întoarcere este indicată și o așteptăm. Anul 1937 ne va aduce în literatura noastră, — să sperăm — un început de reviriment!

I. Al. B.-L.

+

Sonet

*Eu am plecat stingher pe alte căi
Și te-am lăsat departe... undeva
Dar nu știu dacă nu mă vei uita
Când alții vor privi în ochii tăi?...*

*Din rîndul celor ce te înconjoară,
Se vor desprinde șubrede 'ndemnări
Și vei uita că peste albe zări,
E dragostea 'mpletită odinioară*

*Cu gîndul înspre alte lumi bizare,
Tu vei visa nostalgic fericirea
Cu prinți la braț, — bățînd imagine*

*Poteci — Și-ai să trăești dezamăgirea
— Tîrziu, vei reveni ca orișicare,
Dar cine-o să-ți asculte tînguirea?...*

DIMITRIE DANCIU

+

Spunem cu sinceritate și pe bună dreptate că o mare parte din revistele ce apar pe întreg cuprinsul țării, aproape nu-și înțeleg rostul apariției, nu înțeleg că ele sunt menite să împrăștie lumină și cultură prin întuneric. Nu vor să știe că pentru a fi în slujba unui ideal al națiunii nu trebuie să te mărginești a trăi pentru tine; dimpotrivă, să mergi cot la cot cu alte publicații la fel.

Țara Bârsei, anul IX., Nr. 3 pe lunile Mai și Iunie a apărut înaintea sărbătorilor Paștelor cu un frumos și bogat conținut istoric, social și literar. Și nimeni nu cunoaște eforturile pe cari le face D-l A. Banciu, conducătorul revistei, pentru a menține regularitatea în apariție. În acest din urmă număr semnează: A. A. Mureșianu: O nouă contribuție la istoria Românilor în evul mediu; I. D. Condurachi: Diplomați români în trecut; Ing. Gh. Brînduș: Drama Mocanilor Săceleni; Mih. Popescu: Cartea lui Mavrogheni Voevod către locuitorii celor Șapte sate; Victor Marian: Aritmetica lui Șincai, și Ax. Banciu: Din ziarul prof. Aurel Ciortea.

În partea literară semnează versuri de o rară sensibilitate: Ecaterina Pitiș: Sonete. Apoi: Alexandru Ceușianu, Aurel Marin, Mihail Sturza, Ion V. Boeriu. Proză: Al. Lascarov-Moldovanu, Elisab. Hențiu, Victor Tufescu, N. Hurlup.

Banatul Literar. Anul II., Nr. 9-10-11-12. A apărut pe 4 luni. Deși e vechi acest număr totuși îi anunțăm apariția. Are un bogat cuprins. Semnează versuri: Grigore Bugariu, Ion Th. Ilea, George Chlopina, George Negru, Fane George Pajște, Alex. Iacobescu și Lucian Costin (dir. revistei); iar proză: Lucian Costin, George Cătană, Gh. Lică-Olt.

Revista se prezintă bine. Munca D-lui Lucian Costin secundat de Gheorghe Lică-Olt, e cât se poate de rodnică.

Orientări, anul VI, No. 3. Apare neîncetat la Moinești-Bacău — sigur — într'un târgușor, sub conducerea grupării cu

același nume în fruntea căreia stă vrednicul preot Const. R. Crișan. Această grupare este o familie spirituală de o desăvârșită unitate, bazată pe credința creștină și pe ideea națională. Pr. Const. R. Crișan semnează un interesant articol: Cultură, creatoare și realizatoare. Versuri semnează: C. Ștefănoiu, B. Frunte, Fl. V. Stănică, P. Popescu-Olt, Pache Nour.

Eu și Europa este revista ce o conduce poetul ardelean Ion Th. Ilea. Apare la Deva cu un cuprins frumos și de valoare. Remarcăm intrarea tînărului I. Th. Ilea, din glodul marxismului jidănesc spre lumina dătătoare de viață a naționalismului integral. Pentru noi e o mare bucurie, așa după cum a fost a părintelui când s'a întors fiul cel rătăcit. Din paginile revistei parcă se înalță înviorarea primăvăratică a sufletului românesc.

Revista mai are și numeroase clișee creștinești.

Titlul nu prea e acomodabil conținutului

Viața Literară a apărut pe Aprilie și pe Mai cu un bogat conținut literar, critic și informativ. Semnează: Radu Gyr, Mircea Eliade, Ion Valerian, Ion Biberii, M. Papatanasiu, Grigore Patriciu. Poeme semnează: Ștefan Stănescu, E. Ar. Zaharia, Teodor Neucev, Iacob Slavov. La dări de seamă Dan Petrașincu se plînge că în ziarul „Dimineața“ a fost înlăturat un fragment din cronica făcută asupra cărții „Paradis uitat“ a lui Isaiia Răcăciuni. Apoi dracul îl pune să scrie la ziare jidovești despre cărți jidovești? D-l I. Valerian — ofițer în armata romînă — ar trebui să mai însufle prietenilor săi dela „Viața Literară“ puțin romînism, să-i îndemne să se debaraseze de pistruiții din Sărindar.

Calea nouă, revistă de luptă morală, spirituală și națională de sub conducerea lui Gr. Forțu și dir. lui N. Manoliu, a apărut într'un frumos număr de Paști. Semnează articole: Econom Go. Comana, E. Oteteleșanu, N. Horațiu, C. Pârlea, D. Popescu-Scheianu, Nicolau-Stroești și alții. Tînărul poet gorjan Const. Goga semnează poezia „Orfan“ care face parte din volumul „1933“ care — după cum zice autorul — va apare într'o zi senină, întrucât e vorba de anul „*prigoanei legionare*“.

Ideia Romînească a reapărut sub o înfățișare cu totul nouă: Numărul ce recenzăm are pagini scrise în memoria mucenicilor: Moța și Marin. Revista e condusă de Pavel Costin Deleanu și e cât se poate de bine scrisă. Semnează: P. Const.

Deleanu: Horia Stamatu, Traian Herseni, Alex. Constant, Șt. Ion Gheorghe, Arșavir Acterian, Dr. Artrit M. Urzică, Andrei Flor, Ion Vasile. Avem nevoie de multe reviste ca aceasta.

Inainte, organ al soc. Abs. Șc. Sup. de Arte și Meserii din România, apare la București sub îngrijirea tânărului Traian Mihăilescu, care are în curs de apariție un volum de poeme intitulat „*Cartea albastră*“.

Articolele din ziar sunt scrise cu nerv tineresc. — Inainte spre biruință deplină.

Gînd și Slovă Oltenească e o revistă bună.

Generația de mâine e revista liceului „G-1 Dragalina“ din Oravița. E prezentabilă. Numărul 4 din Martie 1937 este închinat povestitorului Creangă! Drăguță e poezia *Mărțișor* de Pavel R. Belu.

Lanuri. Anul IV, Nr. 1 și 2. E o revistă de înaltă și demnă ținută literară. Strădania și munca D-lor Mihail Axente și George Popa, e plină de roade. Prin multă perseverență, au reușit să situeze aceste „Lanuri“ printre cele mai bune reviste din Ardeal. Din paginile revistei se ridică reavănul și vigoarea tinereței creatoare de cuvînt și literatură curat romînească.

Versurile din aceste două numere, sunt de o sensibilitate și simțire rară. Proza bine și gîndit scrisă. La fel și cronicile, bine și obiectiv susținute. Regretăm că spațiul nu ne îngăduie să stăriim mai mult asupra conținutului. Totuși remarcăm studiul D-lui George Popa: „*Pentru o literatură romînească*“.

Suntem și noi alături de D-ta, Domnule Popa.

Tara Șipenițului. Trecînd în al doilea an, a apărut în număr dublu. Din această revistă se desprinde îndemnul sincer spre romînismul viu și creator. In paginile ei s'au întîlnit autenticii mînuitori de condeiu atît din Bucovina cît și din restul țării. O parte din conținut este închinat jertfei de sînge a comandanților legionari Moța și Marin. Revista în general să prezintă bine, fiind scrisă și îngrijită cu multă seriozitate și cu mult suflet.

Pentru promovarea scrisului romînesc și a ideologiei noi, zicem și noi: „Cu Dumnezeu înainte pentru biruință deplină!“

Dimitrie Danciu

+

Restul revistelor se vor menționa și aprecia în numărul viitor.

Note și incrustări

Șezătoarea literară a scriitorilor români. În ziua de 31 Mai 1937 a avut loc la Brașov o șezătoare literară a scriitorilor români. Talente consacrate, alternând în superbe realizări de proză și poezie au provocat spectatorilor adevărate emoții literare. S'au produs domnii Nic. Roșu, Crevedia, I. Agârbicianu, Nicoară, Aron Cotruș, Gregorian, I. Al. Bran Lemeny, Mircea Damian, Valerian, Șt. Baci, Octavian Șuluțiu.

Aplauzele la început anemice și de circumstanță s'au transformat într'un adevărat uragan de entusiasm când directorul nostru I. Al. Bran Lemeny a aruncat prima bombă în sală prin citirea poeziei sale, *Immortalibus — Moța și Marin*. Aplauzele nu mai conteneau iar strigătele de „bravo“ cutremurau tavanul. Urmează altă bombă de mare calibru aruncată de poetul Gregorian. Când se pronunță cuvântul „păduchi pistruiți“ sala se aprinde într'un uriaș incendiu de entusiasm. La urmă se prăvălește masiv ca un munte de cremene peste inimile spectatorilor poezia poetului României verzi și eterne Aron Cotruș. Horia și Țară, redăm în întregime fragmentul din „Țară“ citit pe scenă.

din mulțimile oarbe unu s'alege.

gîndul lui: rege...

vorba lui: lege...

vrerea-i: platoșe de neînfrînt...

pasul lui: cutremur de pămînt.

veacul, sub trăsnete, în sbatere grea,

îi zice cum vrea,

îl botează cum vrea...

la masa de lucru adună:

azurul văzduhului lîngă furtună

și lîngă-o inimă mai bună ca o pîine: —

cruzimi de tîgru, auzuri de cîine...

noua lui limbă

fața țării o schimbă:

grîul crește mai plin din glia săracă,

fetele se fac mai frumoase, să-i placă,

flăcăii, pentru el,

se'mbracă 'n mușchi mai tari ca de-oțel...

pentru-o rază din privirea-i, ruptă,
oricine-i gata, pentru el, să cadă 'n luptă...
bătrîniisătui de viață, ar vrea să mai trăiască...
să stee *drepti* la vorba lui împărătească...
pușca, tunul, tancul, cu botul în tină
i-se închină...
pacea-i mai pace, războiul — mai crunt...
pentru el sunt toate-așa cum sunt...
ochii lui cu mii de uitături de-odată
străfulgeră și scoală în picioare țara toată...

Acest poem a aprins inimile în așa măsură încât la eșirea din teatru, tineretul în masă compactă a cântat imnul tinereții legionare, parcurgând în cântec porțiunea dintre Teatrul Astra — Restaurantul Transilvania.

Cine poate opri în loc mersul istoriei?

+

Procesul „desordinelor“ dela Târgu-Mureș, s'a judecat mai zilele trecute la Brașov. Studenții au fost condamnați la un an și un an jumătate închisoare. Nu judecăm faptele justiției dar repetăm cuvintele de foc ale poetului Aron Cotruș.

nu-i lege, nu-i fără-delege
gîndul la ochi de-acum să ni-l lege...
nu-i furtună aspră să ne'ntoarcă 'n gît
vorbele ce 'n noi dospit-au atît...

+

Directorul nostru I. Al. Bran-Lemeny a avut marea durere de a pierde pe fetița sa adorată Doina Lemeny, un înger de 16 ani, care întruchipa nădejdiile bătrînețelor pentru părinții nemângăiați.

Ne asociem din toată inima la durerea lor rugându-ne la Dumnezeu să le întărească inimile pentru a suporta cruda lovitură.

În grădina eternă a raiului a înflorit un nou trandafir. Ceata îngerilor a primit în mijlocul lor un nou camarad. *N. I.*

+

Exprimăm și prin aceasta calde mulțumiri părintelui Ilie Pizo pentru sprijinul de 1000 lei, iar d-lui cpt. Titi Teodorescu pentru ajutorul de 500 lei.

Programul

zilei tineretului pentru 8 Iunie 1937 Braşov

În revărsatul zorilor 21 lovituri de tun vor anunţa Braşovului solemnitatea zilei.

A) Dimineaţa:

Orele 9 Adunarea în formaţii de revistă în Piaţa Libertăţii după cum urmează:

Străjeri, cercetaşi, Premilitari, Şcoli primare de stat nestrăjerite, Şcoli primare particulare, Şcolile secundare de stat şi particulare, Asociaţiile sportive, Societăţile culturale.

Orele 9.15. Anunţarea zilei tineretului prin sunete de goarne, tobe şi muzici.

Orele 9.30. Sosirea şefilor de autorităţi şi darea raportului pe unităţile de străjeri, cercetaşi premilitari şi voluntari.

Orele 9.45. Serviciul religios.

Orele 10. Cuvântul Generalului de Divizie Ilie Partenie Comandantul Corpului 5 Armată.

Orele 10.15. Ceremonialul ridicării pavilionului naţional de către străjeri şi cercetaşi.

Cuvântarea comandantului tineretului.

Orele 11. Trecerea în revistă.

Orele 11.20. Defilarea tineretului în ordinea următoare:

- a) Străjerii.
- b) Cercetaşii.
- c) Şcolile.
- d) Şcolile primare particulare.
- e) Şcolile de fete de stat şi particulare.
- g) Asociaţiile sportive în ordinea alfabetică.
- h) Asociaţiile culturale.
- i) Premilitarii.
- j) Compania de onoare.

Defilarea va avea loc pe Bulevardul Ferdinand I.

Disputarea cupei 8 Iunie de patru-lele militare.

Ținuta: Pentru civili frac, cravată albă, mănuși albe, decorații; Pentru

militari de ceremonie; Pentru sportivi aceia de sport.

B) După amiază la Stadionul Municipal Regele Carol II.:

Orele 15—16. Adunarea formaţiunilor de străjeri, premilitari școlari și sportivi.

Orele 16—16'30. Defilarea tineretului.

Orele 16'30—17. Demonstrația de ansamblu-gimnastică a străjerilor dela școlile primare și dansuri naționale.

Orele 17—17'30. Demonstrația străjerilor dela școlile secundare de fete ansamblu de gimnastică.

Orele 17'30—18. Demonstrația tineretului premilitar din Municipiul Braşov.

Orele 18—19'30. Atletism-Foot-Ball.

C) Seara: La orele 20 Coborârea pavilionului din Piaţa Libertăţii apoi va avea loc retragerea cu torţe. Detaşamentul de retragere compus din Premilitari și străjeri va porni din Piaţa Libertăţii parcurgând str. Regele Carol, Calea Victoriei până la comandamentul corp. V. armată, apoi Str. Iuliu Maniu Bul. Ferdinand până la Prefectură iar de aici la livada Poştei unde va avea loc şezătoarea cu obicinuitul foc străjeresc.

Toate instituțiile publice și clădirile particulare vor arbora drapelul național, ferestrele vor fi iluminate și decorate cu tabloul M. S. Regelui Carol II.

Biletele pentru tribună la defilare se vor da de către Prefectura Județului și de Primăria Municipiului pentru civili și de Garnizoana Braşov pentru militari.

Deasemenea și biletele pentru tribună la Stadion.

În toate bisericile din comunele jud. Braşov se va oficia la ora 9.45 Te-Deum la care vor asista toate autoritățile civile, militare și sportive.

În această zi sunt strict interzise orice serbări în oraş sau câmpeneşti ca și demonstrațiile sportive în afară de serbarea oficială.

Comandantul Corpului 5 Armată:

General de Divizie ILIE PARTENIE

Prefectul jud. Braşov:

Dr. GEORGE BRĂTĂNESCU

CERCUL REVISTEI:

---

a) *Colaboratori*: A. P. Bănuț, scriitor; Eftimie Mărculescu, prof. adv. publ.; V. Branisce, ziarist, f. senator; Ioan Brotea, ziarist; Dr. Liviu Câmpănu, medic publ.; Lucian Costin, scriitor; Dr. Petru Debu, preot f. senator; Mihail Dragomirescu, prof. univ.; Al. Florea, preot publ.; Valer Maximilian, prof.-pictor; Aurel A. Mureșianu, publ.; Dr. P. Nistor medic, Silvia Stoica-Noaștea; Ecat. Pitiș, scriit.; I. Prișcu, preot publ.; Dr. T. Prișcu, medic, primarul Municipiului; Dr. C. Sassu funcț. sup.; Oct. Șireagu publ.; Victor Tudoran, publ.; Gh. Tulbure insp. gen. șc. publ.; Ioan Grigorie, publ.; Irodion Creangă, primar.

a) *Sprijinitori*: Ion Lapedatu, f. ministru, Ioan Ionică, f. senator, dr. Gh. Brătănescu, prefect, Gh. Căteanu, f. prefect, Iancu Nan, f. prefect, V. Munteanu, inspector, Dr. C. Voicu, f. primar, Gh. Enescu, dir. Casa Asig. Soc., cpt. T. Teodorescu, I. Pizo, preot, Dr. C. Oancea, medic primar, Nicu Suciuc-Sibianu, funcț. sup., Ing. Baiu Crăciun.
